

□ „Јао мени до Бога милога ће погубих од себе бољег“

(Народна пјесма: „Марко Краљевић и Муса Кесеџија“)

Случај Новинске агенције Републике Српске – СРНЕ одлично показује шта се дешава када се цијело друштво претвори у придруженог члана неке партије или појединца, који су на себе налијепили амблем Републике.

СРНА није било каква институција Српске. Да, стагнирале су и пропадале многе озбиљне фирме, урушавале се, остављале људе без посла... Али, овдје се урушава један од симбола друштва.

Пише: Ненад Тадић
недеља, 18 јануар 2026 20:24

Проблем је у томе што је СРНА (била) медијски и национални симбол једног народа, заробљеног у ратном вихору и сатанизованог преко сваке мјере, па онда прво гласило Републике Српске и њен вршњак, па онда темељ српског медијског простора (прва национална агенција), па годинама једина агенција на простору БиХ и једна од најцитиранијих у региону.

Када некога ко је био медијски мотор нације током стварања Републике Српске (све медије у Српској годинама су, а многи то чине и данас, називали једноставно – СРНА) сведете поступно, али неумољиво, на одскочну даску за партијску каријеру, билдање сопствених материјалних примања или једноставно слушкињу за апсолутну политичку пропаганду – онда радите против сопствених грађана који, узгред, пуне буџет и саме СРНЕ.

Тада радите и против свих осталих конзумента агенцијских информација засипајући их манипулативним политичким брифинзима умјесто ВИЈЕСТИМА.

Али, са људске и професионалне стране, ништа мања гадост није учињена према онима који су од 1992. до 1995, и још годинама послије, буквално живећи и радећи у СРНИ (колективни смјештај), усред ратног хаоса свакодневно ишли на фронт да извјештавају о ратном стању и доносили вијести у сваки крај Републике Српске, омогућавајући људима да се не осјећају као да живе у иностранству него као своји на своме. Мало ли је?

Говорим о онима који су од писаћих машина скрпљених из властитих станова догурали до компјутера усред ратног пакла, пушке замјењивали диктафонима, линију на Нишићима и по другим фронтовима ноћним сједницама парламента, и сањали не само крај рата и признавање Републике Српске као крајњег циља тог енормног мучења, него и напредак СРНЕ у неку врсту српског Ројтерса.

Ентузијазам је у то доба био поткријепљен више него пристојним образовањем масе оних који су долазили и пролазили кроз СРНУ и спремношћу да своју жртву вежу за (националну) идеју.

Бјеше то један од посљедњих великих патриотских заноса на овим просторима.

Пише: Ненад Тадић
недеља, 18 јануар 2026 20:24

У првим мјесецима рада Агенције вијести су куцане на писаћим машинама и даље слате телефаксом

Рат и посљератне године изњедрили су СРНУ у, испочетка, једину агенцију у БиХ, најцитиранију у домаћим и страним медијима и респектабилну по броју дописништава и искуству кадрова. Ко год жели може да прошета кроз времеплов сачуваних тектова и да то провјери.

Жеља за усавршавањем, едукацијом (чак и у рату, а посебно након њега) и осјећај да се ради историјски посао –сасвим су оправдали чињеницу да је цијели медијски простор Српске крштен као СРНА.

СРНА је тада била прва национална агенција Срба и агенција Републике Српске и регионални медиј. СРНИНЕ вијести су пуниле главне и локалне радио-станице у Српској и Србији, биле цитиране свакодневно у писаним и електронским регионалним медијима, као и у водећим свјетским агенцијама. Биле су уобичајене за „добар дан“ и пред „лаку

Пише: Ненад Тадић
недеља, 18 јануар 2026 20:24

ноћ”.

А онда је СРНА престала да буде регионална, па је престала (неформално) да буде агенција Владе Републике Српске (што јој стоји у оснивачком акту из 1992. године), па је чак престала да буде гласило владајуће већине и постала је нека врста заштите лика и дјела групице политичара за чије каријере је везала своју будућност.

Суноврат се није десио у трену, на неком тајном партијском састанку, одлуком неких тајкуна или ОХР-а или, како се то воли рећи, „уплитањем страних служби”.

Вјеровали или не, писац ових редова који је у СРНИ радио све новинарске послове од 1992. године – од репортера, редактора до шефа смјена и уредника „Специјалки” (коментари, осврти, интервју, репортаже...) ни у рату, ни у успону Агенције, ни у њеном професионалном паду, никада није добио „позив из кабинета” да „мора то и то”.

СРНА је, наиме, имала рејтинг и јасне заслуге, па самим тим и респект чак и унутар политичких кругова који су природом посла увијек гладни власти.

СРНУ су, нажалост, начели „мангупи у њеним редовима”, сујете и каријеризам без професионалног ауторитета, зачињен финансијским апетитима.

Кажи ми кога је власт поставила на руководећа мјеста СРНЕ, првог медијског имена Српске, па ћу ти рећи каква јој је будућност. То је правило и у другим медијским, и не само медијским фирмама, а да су од значаја за Републику Српску.

И тако су домаће „каријерне” агенцијске особе прострле СРНУ као тепих пред ноге политике. Владајуће, разумије се. Како тад, тако до данас. Не постоји (високи) политичар који би такву понуду одбио:

„Ви мени добру плату и функцију у замјену за претварање свих потенцијала Агенције,

Пише: Ненад Тадић
недеља, 18 јануар 2026 20:24

који нису мали, у дување једара власти.”

А имало се шта понудити – вишегодишњи, даноноћни, крвави рад цијеле генерације национално пробуђених интелектуалаца који нису манипулисали националним паролама него су здрављем, а неки и животом, плаћали тај ангажман.

СРНА више нема агенцијског кода. Од текстуалног електронског медија који шаље кратке, директне и брзе вијести и који је по реакцији одмах уз радио и ТВ, СРНА је данас велики стенографски биро пар владајућих политичких кругова.

Њене вијести су ескалирале у пропагандно-информативне серијале типа „Предсједник Републике и неки други партијски званичник су...”, па иде партијска „епика” у седам, осам или колико већ наставака.

Ако је неко умро или се родио или је настрадао или освојио неку медаљу – то ћете сазнати тек када „онај ко треба” изјави саучешће, честита или „изрази жаљење”. Других страна и појединаца у сервису има тек у траговима. По оној старој српској (парафразираној) максими: Брат је мио које вјере био, ал’ нек је из наше партије.

Све друге вијести које су ван интереса у партијско-агенцијским кадровима – тек су попутно штиво које може да се прочита, ако баш немате другог посла.

Тако је национални медијски бренд – агенција СРНА – постао кућна папуча, коју власт навлачи на ногу у ходу, док поздравља укућане, мази у пролазу кућне љубимце и жури да напуни стомак или да се у тоалету олакша, без свијести да је папучу уопште и уочила.

Папуча, да извините, базди по изношеној политичкој нози несношљиво и увредљиво за иоле пристојнији нос, али кога брига?

Истини за вољу, није политика започела уништавање СРНЕ него је само искористила

Пише: Ненад Тадић
недеља, 18 јануар 2026 20:24

пружену прилику. Ипак, она сноси велику одговорност, јер би могла да заустави њено пропадање и врати је Републици Српској и њеној професији.

Авај, такво нешто подазумијева бар десет одсто националне свијести и идеала оних којису стварали и Српску и СРНУ. Данас, међутим, изгледа да ни најбољи археолози не би били у стању да лоцирају гдје је сахрањена идеја професионалних медија и одговорних „друштвених радника“ на српским просторима.

Са једног од састанака у редакцији СРНЕ 1992. године (Тодор Дутина, Јадранка Пандуревић, Стјепан Зликовац, Ненад Тадић и др.)

Бићу отворен и даћу веома упечатљив примјер шта су били новинари у зачетку СРНЕ и шта је тада била политика у Српској (и то усред рата), уз све њене мане.

СРНА је у ратним годинама радила на Палама, гдје су биле и институције Српске.

Момчило Крајишник, први предсједник Народне скупштине Српске и касније српски члан Предсједништва БиХ, након што је платио цијену свог учешћа у стварању Српске, послије 16 година у страним затворима, сјетио се по повратку имена и презимена потписника ових редова већ у првом телефонском контакту.

И разговарали смо. И то на ВИ. Професионално, као новинар и (бивши) политичар, сваки радећи свој посао, уз уважавање разлика које то носи, разумије се.

Данас живимо и радимо у доба када су људи недовољно образовани, али су, у исто вријеме, (пре)информисани.

Проблем је у томе што образована и информисана особа нису равноправне – образовану особу је тешко изманипулисати, док се (пре)информисаном, али слабо или осредње образованом, може манипулисати како и колико хоћете, у зависности од тога које јој информације свакодневно сервирају.

Зато данас друштвима и медијима владају медиокритети, такозвани просјек који тежи уравниловци над којом може да се влада без проблема.

Када партијски инсталиран медиокритет, политички миропомазан, крене да овлада неком фирмом, у овом случају Агенцијом, он одстрани, покажњава или извргне чувеном мобингу свакога ко има зрнце радног ауторитета, креативности или зна више од њега (медиокритета).

Тако се добија професионални бескичмењак из рода политичких сисара (нисам нашао латински израз, али ће сигурно постојати). Умјесто уредника добијете цензоре, умјесто новинара записничаре политичких говора, а умјесто вијести које говоре о нечему или некоме добијете одобрено (тамо гдје треба) ТУМАЧЕЊЕ наведенога.

И тако СРНА животи са лажним описом посла у свом професионалном портфолију,

Пише: Ненад Тадић
недеља, 18 јануар 2026 20:24

кријући се иза онога што је некада била и кадрова који су је стварали и дуго после развијали, док се данас бави искључиво ликом и дјелом оних који је, преко инсталираних медиокритета, спонзоришу.

У невеселој стварности, некадашњи медијски симбол информативног простора Републике Српске свакодневно прави материјал за неку нову књигу „мудрих говора“ вођа и вођица, преноси свађалачке међуполитичке интриге, маже медијским изметом оне који су са друге политичке стране, обмањује јавност и дисциплинује партијску базу која је скоро сасвим замијенила некадашње кориснике агенцијских услуга.

Одавно СРНА нема дописнике из највећих европских градова (да се зна – СРНА је 1995. прва у региону и међу првима у свијету објавила текст Дејтонског споразума и карту Републике Српске путем свог дописника са лица мјеста, из базе „Рајт Петерсон“ у Охају). Данас се из тих градова СРНИНИМ новинарима, евентуално, јављају рођаци или други чланови породице који су напустили ове крајеве.

СРНИНИ лидови (прва и кључна реченица текста) изгледају огромни, као савијена пита у тепсији – данас су просјечна четири реда, као и директан лид са (објективно) најважнијим детаљем из вијести само далека успомена.

Од онога шта се говори постало је далеко важније – ко говори. Интерпретације догађаја више не раде новинари држећи се факата, него „они који Агенцију плаћају“ – односно они о којима се, вољом уређивачке политике, Агенција једино и стара.

Њих не мучи помисао шта ће бити када неко други дође на власт. А поготово их није брига шта ће бити са СРНОМ. Старе и ислужене папуче мијењају се без проблема.

Ни једнима ни другима – ни онима који плаћају СРНИНЕ „услуге“ ни њиховим медиокритетским испоставама, које те „услуге“ заслужују лојалношћу која се граничи са пародијом и, повремено, полтронским хорором – дакле, никоме од њих не пада на памет помисао да би се сопственом народу могла изнова десити информативна 1992. година, када су Срби морали да из ничега праве медије како би чули било какву објективну ријеч о себи.

Пише: Ненад Тадић
недеља, 18 јануар 2026 20:24

Било каква рационална или патриотска свијест вратила би СРНУ тамо гдје треба да буде – у РЕАЛНУ (а не манипулативну) информативну сферу Републике Српске. Да буде стални хроничар свих видова ОБЈЕКТИВНОГ живота Републике, па онда и окружења.

Отуда је најједноставнији начин за такво нешто уједно и најтежи. Они који сада имају узде власти требало би да се одрекну апсолутне моћи над националним медијским брендом и да га врате тамо гдје и по имену и професионално, по оснивачком акту, припада.

Када се прочита, ова солуција изгледа као неки пасус из бајке или љекарска дијагноза за идеалисту који је изгубио везу са стварношћу. Али, вјерујте, говорим из прве руке – ништа није немогуће. Ако желите, онда и смијете и можете.

Мотел „Белви“ (објект у коме је СРНА радила од половине 1992. до јесени 1998. године и у коме су становали многи њени новинари избјегли из Сарајева)

СРНА је настала из голог ентузијазма – без кадрова, без технике, без одговарајућег простора и за пар мјесеци постала цитирана колико и много старији и искуснији медији. Настала је УПРКОС СВЕМУ, као и њен вршњак Република Српска.

Повратком СРНЕ у њено природно професионално и законско станиште нико неће бити на губитку, сем добро ухрањених медиокритета који ће лако скочити до неког наредног газде (или дођавола, што би било најбоље).

Пустите Агенцију да опет ради професионалне вијести које служе цијелој Републици Српској и да у њој своје мјесто за напредак проналазе талентовани млади људи или већ доказани професионалци.

Укините „проточне бојлере“ на мјестима директора и главних уредника (којима власт годинама засипа омамљену СРНУ) и учините ползу и себи и народу.

То би био најпоштенији политички маркетинг свакоме ко се усуди да мисли о друштву ван партијских граница.

Ослобађајући СРНУ партијске стеге, спасавајући будућност Агенције – спашава се и њена и наша прошлост. И професионална и патриотска.

(Аутор је новинар и уредник у СРНИ од 1992. до 2025. њ њ носилац Медаље заслуга за народ и више пута награђиван њ за свој рад у Агенцији)